

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΣ

(ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ)

Ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς τελευταίας προθεσμίας τοῦ ἐλευθρίου ψηφίσματος, δι' οὗ ἀπεπέμποντο ἐκ τῶν Κάτω Χωρῶν τὰ καταφυγόντα ἐκεῖ μέλη τῆς γαλλικῆς Συντακτικῆς συνελεύσεως, γέροντες οἱ ὅστις εἶχε ψηφίσει τὸν θάνατον τοῦ Δουδοίκου ΙΓ' ἄνευ ἐκκλήσεως καὶ ἄνευ ἀκαβολῆς, ὁ γνωστὸς Γωτιέ, ἐκέθητο ἐπὶ καθίσματος ἐρημικῆς τινος δεινδροστοιχίας τοῦ βασιλικοῦ τῶν Βουζελλῶν κήπου. Τὰς παρρημονίας τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔμελλε νὰ ἐγκαταλίπη τὴν βασιλικὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ἤλπιε νὰ καταστήτῃ δευτέραν πατρίδα του, ἡ ψυχὴ τοῦ ἦτο ἔρμαιον ἄλγεινῶν θλίψεων. Κατεφαίνεται δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῆς βαθείας ἀλλοιώσεως τοῦ προσώπου του, καὶ ἐκ τῆς κύψεως τῆς κεφαλῆς τὴν ὁποίαν ὑπεστήριζε διὰ τῶν δύο χειρῶν του.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐνεφανίσθη εἰς τὸ ἄκρον τῆς αὐτῆς δεινδροστοιχίας διαδοχῆς, ὅστις καὶ αὐτὸς ἐφαίνετο ζητῶν τὴν ἐρημίαν. Ἀκούσας τὸν θόρυβον τῶν βημάτων του, ὁ Γωτιέ ὤψατο τοὺς ὀφθαλμούς. Ὁ ξένος διέβη ἐνώπιον τοῦ γέροντος, ἔπειτα, ὡς κινήθεις ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐζωγραφημένης ἀπελπισίας, ἐπληρώθη πάλιν καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ καθίσματος. Δυσχερستهθεὶς ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ὀχληροῦ τούτου μάρτυρος τῶν θλίψεων του ὁ Γωτιέ ἠτοιμάζετο νὰ ἐγκαταλίπη τὴν θέσιν του, ἀλλ' ὁ ἄγνωστος ἐγειρόμενος, τῷ εἶπε μετὰ φωνῆς γλυκυτάτης.

— Φαίνεσθε ὑποφέρων πολὺ, κύριε, ἡ συμπάθεια μὲ εἴλκυσε πρὸς ὑμᾶς. Ἄν, ἐν τούτῳ, ἡ παρουσία μου σᾶς ἐνοχλῇ, ἐγὼ ὀφείλω νὰ σεβασθῶ τὴν μόνωσίν σας καὶ νὰ ἀποσυρθῶ.

Θεωρῶν τὸν μετ' αὐτοῦ διαλεγόμενον ὁ Γωτιέ παρετήρησε τὸ εἰλικρινές καὶ ἐλευθέριον ὄφρος του. Ἐκάθισεν ὁ ξένος ἔκαψε τὸ αὐτὸ, χωρὶς νὰ ἀνταλλάξωσιν οὐδὲ λέξιν. Πρῶτος ὁ ξένος διέκοψε τὴν εἰς ἀμφοτέρους ὀχληρὰν ἐνωπὴν.

— Σᾶς εἶδον, κύριε, βυθισμένον εἰς τόσον ζωηρὰν θλίψιν, ὥστε, ἐν μόνῃ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ σᾶς γείνω χρήσιμος, δὲν εὐρίστασα νὰ φανῶ ἰδιόκριτος.

— Κύριε, συγκινεῖμαι πράγματι ἐκ τοῦ εὐγενοῦς ἐνδιαφέροντος τοῦ ὑποῖτον δεικνύετε πρὸς με χωρὶς νὰ μὲ γνωρίζετε. Δυστυχῶς αἱ θλίψεις μου εἶναι ἐξ ἐκείνων αἵτινες δὲν ἐλπίζουσιν οὔτε διόρθωσιν ἀλλ' οὔτε παρηγορίαν.

— Οὔτε διόρθωσιν, οὔτε παρηγορίαν! εἶναι ὑπερβολὴ ἔως. Ὅτι δὴ ποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ προσβάλλον σας δυστύχημα, ἀγὰθ' τις καρδία δύναται νὰ σᾶς ἀνοιχθῇ, φιλικὴ χεὶρ νὰ σᾶς προταθῇ καὶ ἂν ὄχι νὰ ἐξαλείψῃ, ἀλλὰ τοῦλάχιστον νὰ ἀνακουφίσῃ τὴν θλίψιν ἣτις σᾶς πιέζει.

— Δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ τοῦτο εἰς ἄλλους Ἰσως, ἀλλ' ὄχι εἰς ἐμέ. Ποίαν κατηγορίαν σὰς ἐρωτῶ ἡ ἀγαθότης ἢ ἡ θερμότης φιλίας δύνανται νὰ φέρωσιν εἰς ἀτυχῆ γέροντα μὴ ἔχοντα ἄλλο στήριγμα, ἄλλην εὐτυχίαν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, εἰμὴ τὴν στοργὴν τῶν τέκνων του, ἀπὸ τὰ ὅποια βάρβαρος διχταγὴ τὸν ἀποχωρίζει διὰ παντός ἀποστέλλουσα αὐτὸν νὰ ἀποθάνῃ ὁ Θεὸς ἡξεύρει ποῦ.

Ἐν καιρῷ τῶν μεγάλων πολιτικῶν τρικυμιῶν τῆς Γαλλίας αἵτινες παρέσυραν τὴν κεφαλὴν ἐνδὲς βασιλείας, ἐκλήθην διὰ τῆς ψήφου τῶν συμπολιτῶν μου νὰ ἐκπληρώσω τρομερὰν ἀποστολήν· ἐψήφισα κατὰ τὴν συνείδησίν μου κένομίσαιμεν—καθὼς διεκήρυξεν ἔπειτα ὁ Καρνὼ — ὅτι ἐδράξαιμεν τὰ φάσμα τῆς ἐθνικῆς εὐημερίας· ἐνομίσαιμεν ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ἀπολαύσωμεν δημοκρατίαν ἄνευ ἀναρχίας, ἀπεριόριστον ἐλευθερίαν ἄνευ ἀταξίας, σύστημα ἰσότητος ἄνευ φατριασμοῦ. Ἀλλ' ἡ πεῖρα μᾶς ἀπέδειξεν ὅτι δεινῶς ἠπατώμεθα.

— Ἐκ τῶν λόγων σας βλέπω ὅτι εἴσθε ἐκ τῶν μελῶν τῆς Συντακτικῆς τῶν ὑποίων διατάχθη ἡ ἐξουσία.

— Τὸ ἐμμανεύσατε κύρις. . . Ἐξορισθεὶς τῆς Γαλλίας ἦλθον ἐδῶ ζητῶν νὰ ἀναπνεύσω ὀλίγον ἀέρα ἐν ὅσῳ ζῶ, καὶ ὀλίγην γῆν μετὰ τὸν θάνατόν μου. Καὶ ἰδοὺ μὲ ἐξορίζουσι μὲ διώκουσιν ὡς παρίαν. Ποῦ λοιπὸν θὰ δυνηθῶ νὰ εὕρω καταφύγιον ἐναντίον τοῦ ἐξοστρακισμοῦ τῶν βουλεύων; Ὁ Ὀκεανὸς θὰ εἶναι ἐπαρκὲς τεῖχοςμα; Καὶ ἔπειτα τί θὰ ἀπογείνω, μόνος καὶ ἐγκαταλειμμένος ὅταν διαβῶ τὰς θαλάσσας!

Ὁ Γωτιέ, εἶπε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις μετὰ δακρύων καὶ φωνῆς τοιαύτης, ὥστε ὁ μετ' αὐτοῦ συνομιλῶν συνεκινήθη μέχρι βέθους καρδίας. Ἐπῆλθον στιγμὰὶ σιωπῆς τὴν ὁποίαν ὁ ξένος καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν διέλυσε πρῶτος.

— Ἦκουσα ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχωσι τὸ διάταγμα τῆς ἐξουσίας σας, παρέστησαν εἰς τὸν βασιλέα τρομερωτάτους πολιτικοὺς κινδύνους.

— Ἀναμφιβόλως καὶ οὕτως ἔπρεπε νὰ γείνη. Θὰ μᾶς παρέστησαν ὡς ἐργάτας ἐπαναστάσεων ἐλθόντας ἐπίτηδες νὰ ἐξεγείρωμεν τοὺς λαοὺς ἐναντίον τῶν βασιλέων, διὰ νὰ ἀνατρέψωμεν ἐκ νέου ὅλους τοὺς θρόνους τῆς Εὐρώπης. Πιστεύσατέ με, κύρις, οἱ ἀποδίδοντες εἰς ἡμᾶς τοιαῦτα σχέδια εἶναι κοκῆς πίστεως ἢ παιδοκρινώδους εὐπιστίας. Εἰς τὴν ἡλικίαν μας δὲν ἔχομεν τὴν ὁρεξίν καὶ ἀκόρη ὀλιγώτερον τὴν δύναμιν νὰ ἐπαναρχίσωμεν ἀπολεσθεῖσαν μάχην.

— Σὰς πιστεύω· οὐχ ἦττον δὲν εἶναι σχεδὸν δυνατόν εἰς κυβέρνησιν μοναρχικὴν νὰ λησμονήσῃ ὁλοτελῶς τὸ ἐπαναστατικὸν παρελθόν σας. Ἀλλ' ἂς σκεφθῶμεν ὀλίγον. . . Διατί δὲν ἀναφέρεσθε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν βασιλέα Γουλιέλμον! Θεωρεῖται ἄνθρωπος δίκαιος καὶ ἐλευθερόφρων· θὰ ἤκουε τὰ παραπονὰ σας καὶ Ἰσως θὰ ἀπένευε δικαιοσύνην.

— "Αν ὁ βασιλεὺς ἦτο δίκαιος καὶ ἐχέφρων, ὡς λέγετε, δὲν θὰ ὑπέγραφε ποτὲ τὸ σκληρὸν διατάγμα τὸ ὁποῖον μᾶς ἐκδιώκει ἐντεῦθεν.

— Ἐνδέχεται οὐχ ἥττον νὰ παρεπείσθῃ καὶ ἡπατήθῃ, ἀλλὰ σὺς ὀφείλατε νὰ τὴν κάμετε νὰ διορθώσῃ τὸ λάθος τοῦ. Ἀκούσατε, κύριε, καλλὴν τινὰ συμβουλὴν τὴν ὁποίαν πολλῶ νὰ σὰς δώσω. Κατὰ τετάρτην, ἀπὸ μεσημβρίας μέχρι τῆς ἑκτῆς ὥρας ὁ βασιλεὺς δέχεται εἰς ἀκρόασιν τοὺς ὑπηκόους τοῦ ἄνευ διακρίσεως τάξεως ἢ ἐπαγγέλματος. Προσέλθετε εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐκορῶσθε εἰλικρινῶς τὰ πρᾶκτά σας, καὶ ἐλπίζω ὅτι τὸ δικάγημά σας τοῦτο θὰ ἔχῃ λαμπρὸν ἀποτέλεσμα.

— Εἶναι ἀδύνατον ! καὶ ἀρχαί μου μοὶ τὸ ἀπαγορεύουσι.

— Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ σταθερότης σὰς τιμᾷ, ἀλλὰ προσέξτε μὴ σὰς καταστρέψῃ. Δὲν συλλογίζεσθε τὴν οἰκογένειάν σας ;

Τὴν λέξιν οἰκογένεια ἀκούσας ὁ γέρον ἐφερε τὸ μαντήλιόν του εἰς τὸν μαιώπον ὡς ἵνα τὸ σπογγίσῃ, ἀλλὰ πράγματι ἵνα ἀποκρύψῃ δάκρυα ἐκφεύγοντα τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἀποχαιρετίσας δὲ τὸν σύντροφον τὸν ὁποῖον ἡ τύχη ἀπέστειλεν εἰς αὐτόν, τῷ ἐζήτησε συγγνώμην ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον τὸν ἀπησχόλησε διὰ τῆς διηγήσεως τῶν θλίψεων του καὶ τὸν ὑποχρίστηκε ζωνηρῶς διὰ τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον ἔδειξε.

— Ἐγὼ, κύριε, σὰς εἶμαι ὑπόχρεως διὰ τὴν εἰλικρίνειαν μὲ τὴν ὁποίαν μοὶ ἀνοίξατε τὴν καρδίαν σας. Ἡ ἐμπιστοσύνη αὕτη ἐπὶ τοσοῦτον μὲ συγκινεῖ, ὥστε θὰ σὰς προτείνω τι ὅπερ τὰ πάντα δύναται νὰ συμβιβάσῃ. Ἐχὼ ἐλευθέρων εἰς τὰ Ἀνάκτορα εἴσοδον, θέλετε νὰ ὁμιλήσω εἰς τὸν βασιλέα ; Θὰ τῷ εἶπω ὅτι ἦλθετε εἰς Κέλυιον ζητῶν φιλοξενίαν, τίποτε περισσότερον τίποτε ὀλιγώτερον, καὶ θὰ ὑποστηρίξω ὅτι εἴσθε ἄξιός αὐτῆς ἐνεκα τῆς ἡλικίας καὶ τῆς θέσεώς σας.

Ἐν ᾧ ὁ ἄγνωστος ἔκαμνε τὴν προσφορὰν ταύτην μετὰ συγχύσεως, ἥτις ἐφανερόνεν εἰλικρίνειαν, ὁ γέρον περιεπάτει βραδέως πλησίον του, σκεπτόμενος τί ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσῃ. Ἐστάθη κίονος καὶ προσηλθὼν τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀνελπίστου προστάτου

— Δέχομαι, εἶπε.

— Λάβετε τότε τὴν καλοσύνην νὰ μ' ἀφίσετε τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσίν σας.

— Ἰδοὺ τὸ ἐπισκεπτήριόν μου, εἶπεν ὁ Γωτιὲ ἐλαφρῶς κλίνων τὴν κεφαλὴν· θὰ μὲ κάμετε τὴν τιμὴν, κύριε, νὰ δώσετε τὴν ἰδικήν σας διεύθυνσιν.

— Μὰ τὴν πίστιν μου, σὰς ὁμολογῶ, κύριε, ὅτι δὲν ἔχω ἐπάνω μου. Ἀλλὰ δὲν πειράζει θὰ συναντηθῶμεν καὶ πάλιν. Ἐλπίζω ὅτι θὰ δυναθῶ νὰ σὰς δώσω τὰ χίστη εἰδήσεις.

Ὁμιλοῦντες αὐτῷ ἔρρυθσαν εἰς μεγάλην τινὰ δένδραστοιχίαν, τὴν ὁποίαν οἱ περιπατοῦντες ἐπαζήτουν ἐκ προαιρέσεως. Ἀντήλλαξαν τελευταῖον χαιρετισμὸν καὶ ἀπεχωρίσθησαν.

Μόλις ὁ Γωτιέ ἔμεινε μόνος, περικυκλώθη ὑπὸ πλήθους περιέργων, οἵτινες τὸν ἠρώτησαν ἂν ἐγνώριζε τὸν ἄνθρωπον μεθ' οὗ συνδιελέγετο τόσον οἰκείως πρὸ ὀλίγου.

— Καθόλου, ἀπήντησεν ἀφελῶς. Οὐδέποτε εἶδον τὸν κύριον αὐτὸν πρὶν ἢ ἡ τύχη μᾶς φέρῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ καθίσματος. Πᾶν ὅ τι ἤξεύρω καὶ δύναμαι νὰ εἶπω εἶναι ὅτι μοι ἐσχάτη ἐξαίρετος καὶ εὐγενέστατος ἄνθρωπος.

— Ἀλλ' εἶναι ὁ βασιλεὺς Γουλλιέλμος; ἀνεφώνησαν πολλοί. Καὶ τί σὰς ἔλεγε λοιπόν;

Ὁ γέρων ἐπταμάτησε δι' ἐνὸς σοφαροῦ βλέμματος τοὺς ἀδιακρίτως ἐρωτήσαντας, καὶ τοὺς ἔστρεψεν ἀποτόμως τὰ νῶτα.

Ἐπιστρέφων εἰς τὸν οἶκόν του, ἦτο ἐν μεγίστῃ ἀμηχανίᾳ. Ἐσκέπτετο μήπως ἐν τῇ σειρά τῆς συνομιλίας, τὸν διέφυγε προσβλητικὴ τις ἔκφρασις. Ἡ ἀνησυχία του δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Μόλις διέβη τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του εἰς διαγγελοῦς παρουσιάσθη ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως. Ἦλθε νὰ τῷ ἀναγγεῖλῃ ὅτι ἡδύνατο ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ νὰ διαμείνῃ ἐν Βρυξέλλαις. Ὁ Α. Μ. Γουλλιέλμος ὁ Α' ἀπεσχίσε νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν χάριν ταύτην ἐφ' ὅλων τῶν γάλλων προγεγραμμένων τῶν καταφυγόντων εἰς τὰ κράτη του.

Τὴν ἐπομένην τετάρτην, ὁ Γωτιέ προσῆλθεν εἰς τὸν βασιλέα. Ὁ Γουλλιέλμος ἐμειδίασε παρατηρήσας αὐτόν.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ γέρων δημοκρατικὸς ὑποκλινόμενος ὁ φόβος μήπως φανῶ ἀχάριστος μὲ ἔφευεν ἐνώπιόν σας.

— Κάλλιστα, κύριε. Ἐλπίζω ὅτι συνδιηλλάχθητε ὀλίγον μὲ τοὺς βασιλεῖς. Βλέπετε; δὲν εἶναι τόσον κακεντρεχεῖς ὅπως οἱ κύριοι δημοκρατικοὶ ἀρέσκονται νὰ λέγωσι. Ἀλλὰ τοὺς δίδετε πάντοτε ἄδικον ὅ τι καὶ ἂν πράξωσι καὶ μόνον διότι εἶναι βασιλεῖς τοὺς καταδικάζετε ἀνεκκλήτως καὶ ἀνευ ἀναβολῆς.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Αἱ ἐν τῷ χωρίῳ τῆς Ἀττικῆς Σπάρτα γινόμεναι ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἐν τῷ εὐρεθέντι ἐκεῖ κτιστῷ τάφῳ ἤγαγον εἰς φῶς πάμπολλα ἀντικείμενα ἀρχαῖα τέχνης περιεργότατα πολλὴν τὴν σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὰ Μυκηναῖα. Ταῦτα δ' εἰσὶ 60 περίπου εἰδῶν διαφόρων καὶ ἀποτελοῦσι σύνολον χιλίων καὶ ἑπὶ πρᾶγματων ἐκ χρυσοῦ ὕαλου καὶ ἐλέφαντος. Λεπτομερὲς τῶν ἀνευρεθέντων περιγραφή θὰ καταχωρισθῇ ἐν τῷ κατὰ μῆνα Αὐγούστου ἐκδοθησομένῳ διπλῷ τεύχει τοῦ Ἀθηναίου. Ὁ τάφος προφανῶς ἐκυλήθη ἐν ἀρχαίᾳ ἐποχῇ διὰ τοῦτο καὶ ὀλίγα εἰσὶ τὰ εὐρεθέντα